

УДК 658.14

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Студ. В.І. Тимкован, гр. МгФБ 1-17
Науковий керівник проф. І.О. Тарасенко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – визначення поняття та формування системи моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства.

Завдання – дослідження сутності та структури системи моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства, особливостей процесу формування цієї системи.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства.

Предмет дослідження – система моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства.

Методи та засоби дослідження. Під час дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи пізнання, як: порівняльний, метод дедукції, синтезу, метод індукції, аналізу та емпіричний метод дослідження.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна полягає у класифікації основних елементів системи моніторингу на підприємстві. Практичне значення отриманих результатів пояснюється альтернативою шляхів покращення діяльності підприємства та його стану за допомогою моніторингу.

Результати дослідження. На сучасному етапі розвитку ринкової економіки проблема фінансово-економічної безпеки підприємства викликає все більшу зацікавленість та необхідність удосконалення процесу реалізації нових підходів до формування системи моніторингу. Під час ознайомлення з фінансово-економічною безпекою підприємства необхідно виходити з важливості завдання забезпечення протидії небезпекам і загрозам в процесі досягнення поставлених цілей. Це неможливо без формування системи моніторингу фінансово-економічної безпеки на підприємстві.

Дана необхідність викликана ще й тим, що велика кількість підприємств знаходяться в кризовому чи близькому до нього стані, коли пошук засобів захисту від впливу зовнішніх і внутрішніх загроз стає умовою існування бізнесу.

Вагомий внесок в дослідження проблематики економічної безпеки підприємства, держави та її складових зробили вітчизняні й зарубіжні вчені, такі як: І.Р. Болквадзе, В.М. Колесник, І. О. Тарасенко, А. М. Вергун, Т. П. Басюк та інші. Досліджуючи це питання, науковці особливу увагу приділяли системі моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства та розробляли етапи її формування, а також досліджували такі елементи процесу формування системи моніторингу як: мета системи моніторингу; основні функції та методи системи моніторингу; цілі моніторингу [1]. Зроблено висновок, що метою системи моніторингу є одержання інформації про рівень ефективності та результативності діяльності підприємства на основі якісного та кількісного аналізу й оцінювання відповідних показників для розробки і ухвалення управлінських рішень, прогнозування стану об'єкта моніторингу та інформування зацікавлених сторін.

За результатами дослідження визначено основні елементи системи моніторингу:

1. Інструментарій моніторингу: збалансована система показників, методи і методики, аналітичні та прогнозні моделі.
2. Ресурсне забезпечення: трудові ресурси, інформаційні ресурси.

3. Предметна область моніторингу: інформаційний пошук, візуалізація та документування даних, перетворення даних, аналіз даних, моделювання, прогнозування, синтез і аналіз показників, їх графічне зображення, узагальнення результатів моніторингу в звіті, розробка рекомендацій [2].

До головних цілей моніторингу можна віднести:

- 1) оцінка стану і динаміки розвитку підприємства;
- 2) визначення причин, джерел, характеру, інтенсивності дії загроз економічній безпеці;
- 3) прогнозування наслідків дії загроз економічній безпеці;
- 4) системно-аналітичне вивчення ситуації і тенденцій, що склалися, а також розробка цільових заходів щодо виявлення й зменшення загроз підприємству.

Встановлено, що система моніторингу фінансово-економічної безпеки буде ефективною за умов визначення стратегії і тактики підприємства. Стратегія фінансово-економічної безпеки передбачає визначення її мети і завдань, напрямів їх вирішення, а також форм і способів застосування відповідних сил і засобів, можливість їх перегрупування, створення необхідних резервів для нейтралізації та локалізації можливих загроз.

Тактика фінансово-економічної безпеки – це найбільш гнучка частина системи моніторингу фінансово-економічної безпеки, яка змінюється залежно від дії внутрішніх і зовнішніх загроз, зміни пріоритетності економічних інтересів тощо. Складність та мінливість економічної і соціальної ситуації вимагає застосування різноманітних тактичних заходів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Загалом моніторинг дозволяє підприємству адаптуватись до постійної зміни зовнішнього середовища та успішно діяти в кризових умовах. Адаптація вимагає здатності до розвитку, трансформації елементів господарської діяльності та системи управління в такому напрямі, який забезпечує виживання підприємства.

Висновки. Як показав аналіз наукової літератури, переважна більшість підприємств розглядає моніторинг рівня фінансово-економічної безпеки як інструмент антикризового менеджменту, що дозволяє забезпечити економічну незалежність та стабільність функціонування. Система моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства включає в себе отримання керівництвом підприємства інформації про ефективність і результативність його діяльності з урахуванням якісного і кількісного аналізу в процесі оцінювання відповідних показників, а також дослідження чинників виникнення або існування можливих загроз та ризиків.

Ключові слова. Фінансово-економічна безпека підприємства, моніторинг, ризики та загрози, система моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федюков Р.С. Система моніторингу фінансово-економічної безпеки підприємства / Р. С. Федюков ; наук. кер. І. О. Тарасенко // Наукові розробки молоді на сучасному етапі : тези доповідей XVI Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених та студентів (27-28 квітня 2017 р., Київ). - К. : КНУТД, 2017. - Т. 3 : Економіка інноваційної діяльності підприємств. - С. 453-454.

2. Болквдзе И.Р. Формирование системы мониторинга экономического состояния промышленного предприятия как фактор повышения эффективности системы управления : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами промышленности)» / И.Р. Болквдзе. – Москва, 2004. – 18 с.

3. Бабелюк І.В. Система управління фінансово-економічною безпекою на підприємствах України / І.В. Бабелюк; наук. кер. В.М. Колесник // Студентський науковий вісник. – М. : МНАУ, 2017.